

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬВИНИ ЙУГОСЛАВІ

Відходає кандидати та гравер, Предплатна за рок 60 днів, та
після 30 днів. За Америку і друга крот 2. десетра роком,

Предплату і швидкі письма до Редакції в Карлової триває після
підписання на адресу: "Руски Новини" Панчево (Істрийська).

П. Бан Дунайской бандовини о русской „просвети“

20. XI. т. р. согласно з одредбеном главнієх сходаки РНД-а були ще нако-
ніц п. А. Матковичу, бану дунайской ба-
новини вибрана просвітна депутація, котру предводжел подірелендателі. А.
Бинадас. У депутації заступниками були також
один член у Бачкії. Сримані не
можна присут.

П. Бан бара приступе приступе приступе
депутації и барз ще інтересован за це-
ти простирані напредовані. Винадас, же
що нозните дійствование РНД-а од по-
чатку, же ще радію його учених и док-
торів у видству того дружства тих люд-
зах, що тих добре нозія — сигурни в,

же тобо дружство лем на хаси може
бути Русином и отечеству.

Підаль. Інші п. Бан, же ходи
Русинами и Югославіями не роби ру-
муну, и же то не хіба же Югославіян-
ських Русиних має члено. У дінії од
попгодзиновій авдіції, всіч раз ві-
глашуват, же Русини вже може раховат

не його помоц и дум у яких потребах
най не з довірюємо не члено. На конці обещал п. Бан, же окреме на-
ціони Русиних у їх народі.

Депутація же все задоволістю
одинана од підбідного п. Бана.

ПІСМЕНИ О ПОМЕНИ

послали вже предплатником, хотри
ще не виплатили предплати ані за 1931.
рок. На жаль єст и таких наше на-
відіваме, же вони болім тераз свою
дружину сполія и заострату предплату
такої кошти.

Предплатники! Не ковіде треб
з "Руским Новином", після широм упів-
альню предплати подважаєте, да вони
од нового року будуть після вже!

бу рунац на наш народ або ти просви-
ту? Помагає ти просвіту хорватскому
народу. Владика Штрасмаєр основав у
Загребу Югославіску академію знако-
сіи и ученості, осміял и други важ-
ни просвітні пароми установи, перши
и медзі першина просвітителів хор-
ватского народу. Если од первих и най-
важливіших Югославія. Чи би ти
змінише було призначи, же чого робота
твоа просвіти для ти бу вони буд-
е синієнік підліка? А таки призначи хор-
ватські народи у підліків нарадах.

Кед потриме до исторії року прос-
віческому видиме, же просвіта и чи
змінише вже єдиніка крохиами. Вони ді-
стіні лілазе, хотри вону признавали и
кохкі ю не рушали, хотри вони при-
звіти діла, хотри ще и пешка діну-
вме. Чем таки лілазе творені чесні осо-
беносні и свойствия у своєм народзе и
будовали високи ступені просвіти у
своїх народзе. Где будла вира-
цюваннях народех и держа, илак
док вону перені до виних существах
над сабу, Аєк не зуміали вони, же им
хоче у чесноті жити, кед спів у щобови
жити зос: тими существами, доти чи-
довали. Находзи их тоба вира усова,
такої препадали.

Як зме годни напредовац?

(Вклад дра М. Виня на сходаки «Просвіти»).

III. Водство нашей просвіти.

У лади вріме були припіарки на-
тому Просвітному дружству, же то во-
зва священіки и же в сільши републікане.

Принад же то узілаким здама свя-
щеніки. А чи мене ми другий нікспілі-
ції, котра би могла тогу роботу прова-
дити, з таку важкотвісностю, з яку ю
вони провадза?

Кажди котрому лікви на землі про-
світнє напредоване іншого народу, не
пыташе од кого походить просвітна ро-
бота. Вон ще може питан чим, чи спо-
собом, лілазе, хотри роботу проваджа.
Ми відмінне по үстінних просвіти, же
вона през інтернат, роки відведені од на-
шінших лілазах. Найспособнішіх пісніх
учених лілазах ми може баш недзи свя-
щенікам. То лікви не чудо, кед ще о-
гляднеме на дотеравое просвітне станове
нашого народу. През діні роки наш
земледільски народ жил поділую від-

сіу од аргументи за скіфською стація, па
спочатку аїв сівіх вібліях руціх свя-
щенікох ізмал, лем у баро міжн. фігу. У
народзе не було цікай охочида дани
лази до високих школах, а народней
інтелігентні скоро земніки не було.

Цілком природж, же перви нашо
інтелігуре учени пікет і священіческі, бо
передніх наших нахолівих церкви зберала
и роздала. Де не було перковного ста-
рені, ми би п'єнко аїв священікох ін-
телігентіх свівіх не зміни.

Же мене и пізака зекше число на-
шіх інтелігентіх як священікох так и
індустріальных, як аїв скорії звали, мене у
цієнім ряду видзековано: паному Пре-
світнісюку ліладіхозі А. Дновізію Пан-
оаріє, хотри як ректор семінара у Заг-
ребу, а п'єнішніе указовані земнікі
стараю, да ще і о іншіх лілазах нашого
народу школу.

Но чи мож пре таки діскавінні хи-

ΚΕΡΙΟ ΚΩΝΤΑ ΑΡΥΛΙΤΟ ΠΑΡΟΔΟΣ

Же Аргуново пароход у Женеві багато організував, тут уж дійно мало підтримки держави - членів Європейського союзу, котрі винада за його отримання. До недавніх часів ці числові показники були познаті. Але тепер, після підписання секретарем Аргунова Еріком Драйменом збумовлених цикавих змін в пароході, які отримані

Зовсім іншому вів більш, що Другий світовий конгрес за 1954 рок потребував 30,659,975 злотих франків (без відсотків франк кілько після кома 16 дісятк.) Це число після цього певно мальше однієї-котрого расходу Другого Конгресу, котре мало в 1935 році в післядів зовсіз.

За сам секретарят Арутюна Народох потребна пописка од најголемиот буџетот предвидуване суми, дакле веќе иако 15 милиони швейцарски франки. Преминувајќи рокот буџетот би бил за 5 до 10 милиони швейцарски франки веќи од новогот за 1954, река. То доказува, же што и у Женеви очекуваат извесна промена.

Зос Двадцатог злати видзи ше и други цикли логарифма. Так ше може утврдити, же членит Арутинъ Гарела посадни логарифми — пладаки за 1933. рок нем 79%, пренаписаны членарии. Коло 2 милиони златни франкаш ише не уплатено. Як ше индзи и держави на токой тече топин у пладаки. Цалком

Погляд на руску історію.

(Виклад о ред. Михаїла Філарета на схадаки „Врисквити”
12. ХІ. 1933).

История Руси

Історія руского народу починає своє заслання від 400-500 роках до Просторів родаскою. Уже тоді перед 1500 роком зміг руски народ у постомпії Європи на рівнині від моря до річки Дніпра, а розширила своє життя до горах Карпатських. Наш народ єдиний за своїми племінними народами, котрі це не селили, але підлягали своєї старій ідеалізації та котрі тає його історія появі. Лев членом частини руского народу пренес на посміші стрімку Карпатську гори, а венг отаманівши у 18. в., старокняжне яще відійшло, але діяни та землі комарів, відкриті історична діяльність русела до річки Багачів і Срібну, та зміг авт. Русін у Кітославії.

Чия престою селаси народах, кеди въсъ народи при-
ходзяши зос Азіи праз земи руского народа я не давали корону
народу да не жырно распинка -- чия тато селаси народах престою,
такой не руски народ бере да работи, да свою сцэвоньку упоря.
Оченьла зос ёнога даркаву зос славянам жестом хисвом из Дубру
"Княжку руску, або староруску даркаву" и браю ю од панаходж
самых народах Польшох Печенигох и Татарех, котры юе заможна
да подастю т. врадоту краине унорелей рускай даркавы. Шынже
тоги давали народы рускі наро.. азможада. Славян рускі князи
Святополк, Володимир слави, Ярослав Мудри, Ярослав Осмомислу
край. Да и Гагарік зос земаси хрибрасиу брацели руску даркаву
од кончинів пыгрнітайках -- брацели и одбранечи, але ю то добра
смутка от деманійх ахих духох. Пра звяди мядзи рускіх князяне
при авачигу мядзи боярами, котры зедко зос земаси управляли зос
руску даркаву, даркава руска тая ослобла, яко легко иза иншага-

розуміло, що секретар Драймонд не виништує мене державою, котрій належать інші землі своєї членарини. Скорій пред-
даскецьома рокамі — доки не буде кри-
зи — швидки члени шорово плащеви
членарину і якто аїв пару не оставав
дужки. Французький одбор Друштва
Народу має все цим брату, то іпак Друш-
тво парода не спадне под стечай, бо
то би Італіска й Французка не до-
шилиши.

У ІСПАНІЇ НАВІЩАЛЯК КАТОЛИЦІ

В підсвітло були у Вільнії накидані вибори у тих містах, де не вибранки не окончили 19. лют. Їх в підсвітло відкинули достали катошки странки також од 540 депутатів у новим парламенту мало категорію 470. Пінці министри соціалісти відмінили все це і пітають, що не потім виборки касирало, бо відома, що на тіх час не указала «права» народна влада. Бажко, права народна влада була би тоді, коли би соціалісти достали всіх

МУСОЛІН И ВОЛІШЕВІЛІ

Болгарският княз се съгласи на преговорите си с Италия и Франция, като същевременно обеща да поддържа дружествените отношения със Съветска Русия.

НЕРПА РУСКАЯ РИМОКАТ, ЦАРОВСКИЙ

Мі звикли думати, же какан Русин мусін будь ком грекокатолик. Але пансирані креці нас Русинів грекокатоликів єст і русини римокатолики. То сувінціюм тоги, що их Польши у прешліх столітіях у Галичині пекиніюм на си-

лу зес греко-католицкай віри, таї нашей
прадідичаскай віри пренесали на ринокат.
обряд. Тераз тоти Русини ринокат
сновали своє парохітво и то — по
думите дзе? — у Нью Йорку. Сет там
пельо преселенцех зес Галичини, котрі
су ринокат. віри, але такак ще привезли
за Русинох, бо таки су написе по кре-

СЛАДЧУЩИ НАЙВЕКИИ АЕРОДАН.

При Харкові на Україні спадкоємці розбили ще кілька аеропланів, за ходом яких, же то були найбільші аеропланів на той час. При тим постинчали 14 рутиліні.

НОВА ВИРА У НЕМЕЦКЕЙ

Немецкі Протестанти незадоволені зос своєю кальвінську та лутеранську віру видужали якщо нову котрій дали мене «німецька віра». Понеже тоді «німецькі християни» вельми пісирвателі Жидох присто питало, ай же зос св. Іоанніз віруні якщо по ще тише Жидох. Шандиство та!

ТАБОР ЗА ДЕНІВИХ

У Немецкій направлени окремі табори за тих, котри не спу робиц а ноги би в жило левм од жебраці. Розумієте, же вони у тих таборах муша робиц, по их че роскильке, до их держава не карені баш залармо. Так би требало зробиц і у нас, бо панце медак воншима жебрачами некиннія такіх, котри би могли робиц в нас спу.

**Оглашүйце у
„Руских Новинокъ”**

згадає нови влади царства Литовського. У 14. ст. притягли краї под
Дніпром под вплив літковських князів, які були у роду з руськими
князями, а західні краї відносилися Галичеві князівам под вплив
польського короля Казимира ІІІ, які були членами пістяного
галицького краю Борислава-Юра Тройденовича.

Нова борба за шеболу — руска козацка дружина.

Але руски народ виявив здатність ізмагти супротивника і зміцнити саму свій національний дух. Проте уже у 16. ст. починається боротьба за винновідповідальність між польською та російською владами. Виділяється тут боротьба з польськими панами на території України. Козаки то були земельні люди, яким не могли затримати післяльства польських шляхтичів, які вони виселили на півночі до пустяків під Чарніка морем, що відбулося під часів Димитра, та мали свої землі та табор на берегах Дніпра. «Сич» і отаманські панщини на польську державу дають польським руским народом. Весьма під креви польському народу у цих борбах привело, док землемісці вони вони відмінно виступили. Богдаш Хмельницький вже побив Польською так, що воно можливо за мир. Було то 1648 р. Тоді гетьман Хмельницький основав нову руську козацьку державу, яку призначали з другою державою як Турка, Шведська, Французька. Руски народ змігши у стани ускладнити дружгів другіх провідних народів, о чому заслугою Хмельницькому пишну київською античністю з французькою новиною, які воно найважливіші тодішнього часу, бо воно з цією створює мощну руську державу. Европейські держави посыпали до Хмельницького своїх посланників до заключення з ним союза та приятельства. У складі цього союзу були польські народи.

Пред шмерц закончил Хмельницкий союз зос московскими, народ Азовским зос титу думу, же тот гово зода русской бережанн пиде всену мен и ямод у потреби.

Але ще наш великий Богдан спривез --- Поміщицю од' Москви на постол, але доописно: московськи цари ніколи за тим, да руській

За тим бешедонах т. Емил Буйла, котри тих написав, же Конкур муні робіт в тераз, а тає саме аже указоноць за склону превілоси.

Інде бешедонал наш місяц пост т. Іанко Фейса, котри тиж новозуяв Конкур на збору у просвітити помію. Потиншише місяць наша членка РНБД-а, чийсь мене будуть познайоміть сбісами.

По тих бешедонах предсідателя одразу вибор Місіонер Олбору. До одбору одноголоско вибрали за предсідателем: преч. т. о. М. Буйла, за тайника т. Іанко Фейса, учитель, за одборника т. А. Чордака, Ген. Місіон. Римського Альфа, а за ласура: Гоголік-Кухар Петро.

За тим по предложу преч. т. о. М. Буйла одразу же храм членарії та учасників да 5 днів, як то до кінця початку грудня да би їх можна учинити обряди.

Потіжне програма ініціативи предсідателя складали преч. т. о. Абдулін згода складатку.

На складатку та обічані одуницької народу за просвіту, а і велько приєднаність сільській інтелігенції т. п. Оськір Буковинські, Іанко Фейса, Іан. Лукас, Вінчеслав Тимко, Гандас Ганна, Гаріч Марія, Гандак Наталя, Ксенія Шабот т. др.

Тота складатка указана уж «днем брода» та не відбуло, сбісю що початок брані та сіні маю лише. Вдова Боднар Ката указана своєю любов та «Просвіти» с тих, які дико відійшли на хастовані пропремені. Таких даруванівих треба!

Конкурсъ

Стари Вербас.

АРАГА ОД АСФАЛТУ

зод. Београду до Суботиці ма. ВСЛ
и прев. лінію костю. Од. Факетику до

семіад, і він більш. Свою покібоду стражда руски земя, вже
тоді, коли пропали руска держава. Хоча того проповіда исторія,
яке сама держава мала гайдуку та цирку вінду, було вже багато років.
од.

О исторії нац. Русинів у Югославії.

390. року імперія перши Руслан в Мадіракам, котрі вони се
заснували. 1050. р. австрійським ландграфом землі Русинів зроблені
до Мадіракській.

Найменше преселені Русинів за Карпати було 1393. року,
когда руски князь Теодор Каратович присяг народ своєго краю в
Поділля та Гориці та Саксенією під кількою варварами Мукачев (на Мадіраки) Мукачі.

Ту на Гориці затримало ще наші народи до вінду, та
Мадірак особово у 19. віку барошина за тим, що Русинів звідна
и напризвідка від них Мадіраки. Руски народ на Гориці же не зміг та
по вінду від відійти атесце, які пропадають у Чехословаччині та
Чехія маю величезній розподіл, бо їх Польща та Румунія не
давали Русинів таємін шахів, таємін давали Чехія та Гориці. Ця
Гориця діє відповідно «Подкарпатська Русь» та треба за її
свою автономію та свою окрему руску владу у глядів порону
Ужгороду. Ст. якож, які Подкарпатська Русь панчє уж не отрима
свою автономію досі, та Русинів будуть так само глядів у своїх
хажки.

Веську однорівноць усючаки та Русини у Банкії, бо тає у

Руски Календар за 1934. рок.

ВІДЗЕ КОЮ 15 ДЕЦЕМБРА.

Будзе у цім інформації о руским народзе и о шхету, юрасии пропо-
ведані та писані од найменших наших писательях, поучни статі о рускій історії,
о цікаві у Керестуре, о Діордію, опис святій жеміні красни статі юсе під-
довітва, а тає тогу отвід найбажливіших подійах у шхете за прошім рок. Буде
и писані та проповеді за Азсію.

Прсто юкай Русин наїз юкує до інших календарах скорей, док
не юти свой РУСКИ КАЛЕНДАР.

Представіть будзе на юкай нашій парохії.

С. Вербасу піксніри уж завершили ме-
рано (трасувані) тає драги та як юс
поща з роботу. У Ст. Вербасі будзе
през берніні збудовані юраси модерні
міст.

ЦУКРОВА ФАБРИКА

у Н. Вербасі завершена уж сюка
шепеньську роботу. У пей можи заробіт-
вілі нашо юде зо Ст. Вербасу з Ко-
щуро та Керестуро.

Б у р а

Нови Сад 6 XII 1933.

Угіто вове	95—100 днів.
Кукурица, білька та громіко	85—70 днів.
Ярець башак та срібниці погані	94—65 днів.
Овес погані	64—66 днів.
Мука 60 погані	205—225 днів.
Мука 100 погані	185—205 днів.
Мука 150 погані	135—145 днів.
Кроміці	55—60 днів.
Пасуля	135—140 днів.
Отруби	45—50 днів.

Шмиши куцик.

Добрі думи.

Маза Марія: Мамо, чом ви жаре тепер
швидко вінсах на гравні?

Мац: То дзвено жай згрело, бо жи ти
згадавши всіх братьїн.

Марія: Йой мамо, на ви вел муша, я бу-
бара зі місце баби братьїн задавили ке-
віті тає била як піне.

Іна го.

— О як пін притягну? Про чого?

Віда, віві пісні.

— На дзвен дозвіт!

— Але де?

Іла у Мадірак. Вен це добре позна,
— Бул сом у кілько, але більшого позна-
же же добро позна.

О д р е д а к ц і І.

Остатне членіо „Руских Новинок” про
принципи од редакції наводивши не чого
вінс.

Слідіть рокод жали мадіракські школи (перед Іконурой), тає жи Маді-
рак уж дзвено руски жена пременено на жарівки, але Русин
після тає Русин примилю юс світого, чужі таїв зані таїв
народні обичаї.

Руска народна світомисць уклавши не відійтися до вінди,
когда тає нація руска народ у Югославії дзвену тає вінди живет та
жежко як віден притягну не світі „Просвіти” та ємо за юс
жерівкою.

Але світомисць та просвітці народ муні позиваючи свою
історію, живут своїх прадіах, муні все присталоції своїх бран-
спідію та дзвену таїв будущі живет. И тога таївда же появлю-
ючиї своїй народній рускій історії наслідне юс у нас уж звінно. Ве-
звій разів юс чуло таїв вінсих просвітних складакох, жи нам погребіо
видиц у самій книжці описавши історію руского народа, да ю нація
народ увідана, да зваже юс зме, одіальні жи таївдіяності, чийко
жим зме дзвен; які були и юс добного та великого зроблені нації
юсів, після словем преваг.

Заключено було видав руску історію од главій складаки
„Просвіти” 1932 року, але пошкоже „Просвіта” купила у Керес-
туре Руски Народни Дом та прев винагородив Дому на вінди уло-
жині книжки до видання Рускій Історії, прето юс видавши редактор
„Руских Новинок”, да тогу історію видав.

Установиши с фініц як видавши Рускій Історії до котраг
треба да жажди Русин дарув тає яку суму, якби аже у кратким
часу змога мац достойно видавши Рускій Історію.